

Nem akarom, hogy
kivágjanak téged
– cirógatta a
gyönyörű szürke
kérget. (4. old.)

Ezt a prémes
zekét a len-
gyelek is bekecs-
nek nevezik.
(10. old.)

A Földközi-tenger
mélyén élő Turri-
topsis medúzafaj
halhatatlan.
(18. old.)

NAPSUGÁR

GYERMEKIRODALMI LAP • LXIII. ÉVFOLYAM • 700. SZÁM

4.

2019. ÁPRILIS

Kegyes keresztyének, örvendjeteK tehát,
Hogy megértük mi is Húsvét másodnapját.
Húsvét másodnapján, tudom, ti is, lányok,
Számomra egy pár piros tojást szántok.
Mert ha úgy leszen, rózsavizem készen,
S megöntözlek szépen.

NAGYÁLMOS ILDIKÓ

Húsvéti vers

Nem titkolom, miért jöttem,
a tojásgyűjtés színlelt álca,
ritka alkalom, hogy nyíltan
beléphettek e lányos házba.
Nem vagyok éhes, az imént
megettem két mákos kalácsot,
korom miatt borral nem kínáltak,
helyette kaptam

néhány jó tanácsot.

A lányok ma bájosak,
nem hisztiznek,
kenyérre lehetne kenni őket,
noha néhányan az illatos víztől
elmenekülnek, és jól elrejtőznek.
Örülök annak, hogy te állod,
nem hervadsz el, majd meglátod!

Tollhegy

Noha városon laktunk, falusi környezetben cseperedetem fel, s nemcsak a végtelennek tűnő nyári vakációt, de minden hétvégét Székelydályában töltöttünk. Messziről, évtizedek távlatából is mesebeli világnak tűnik a gyerekkor. Akkor haragudtunk szüleinkre, hogy miért kell a mezőn dolgozni, de mint utólag kiderült, ez határozta meg további viszonyulásunkat az élethez. Itt mindent megtanultam a növényekről és állatokról, s lehetőségem volt sokat olvasni. Főleg a verseket bújtam, először Petőfit, majd Adyt, József Attilát... Alig voltam nyolcéves, amikor apuval megírtuk első versemet, s beküldtük a Napsugárhoz. Hatalmas büszkeség töltött el, amikor a postás igazi levelet hozott, Fodor Sándor bácsi keze írásával: „Büszke vagyok rád, hiszen én is arról a tájról, igaz a Hargita túlsó oldaláról származom.” Attól kezdve nem volt megállás, csak írtam, írtam, egyre-másra. A vers szeretete végigkísérte általános és középiskolás, majd felnőtt éveimet. A sors mindig kegyes volt hozzám, a versnek köszönhetően jó emberekkel találkoztam. A vers ma is társam, életem része. Remélhetőleg ez már így is marad!

Örüljete a piros tojásnak,
a locsolásnak,
a húsvéti finomságoknak,
de igyekezzetek megérteni
a Húsvét legnagyobb titkát,
ajándékát is:
Jézus él!

KISS LEHEL

Nagyapó húsvétja

Nagyapó ma olyan, mint egy kisgyerek.
Szép szemei különösen fényesek.
Arca hamvas, haja szőszke, mosolyog
– pedig ez az ő korában nagy dolog.

Lepke libben, nagyapó meg odakap,
tapsikolva drukkol aztán, hogy a Nap
kibújjon a felhők mögül, s a világ
felujjongjon, mint amott a kislibák.

Nagyapó ma boldog, szinte gőgicsél:
„Itt a Húsvét, kedveseim! Jézus él!”

TÓTH ÁGNES
Zsálya

Zsámolyon ül nagyapám,
Zsoltárt dúdol nagyanyám,
Zsinóros a kabátjuk,
Zsindelytetős a házuk,
Zsalutáblás ablakukban
Zsálya a viráguk.

Tündérország rózsáiról gyöngyharmatot szedtem,
Avval akit megöntözök, áldja meg az Isten.
Tündérország gyöngyharmatja szálljon a fejedre,
Aki téged megöntözött, jusson az eszedbe!

A legszebb évszak a tavasz,
mely piros, fehér virágokat fakaszt.
A virágok közt a legszebb te vagy,
megöntözlek, hogy el ne hervadj!

Emlék-altató

Majd az új házban nem fogsz este félni. Saját szobád lesz, nem kell megosztanod a lányokkal. Az új házunkban majd rigófütty ébreszt. Nagyon jó lesz, meglátod! Gyere, megmutatom azt a fát, amiből a gerenda lesz a szobádban.

Samu alvajáróként követte apát az erdőben. Egyre az járt a fejében, hogy egyedül fog elaludni. Arra sem volt ereje, hogy válasszon: ő nem, egyedül nem tud elaludni, mert egy ideje azt érzi, lehet, hogy nem lesz holnap... Töprengésében nem vette észre, hogy apa megállt, ő meg nekiment.

– Na nézd, nagylegény – fordult felé mosolygó szemmel apa –, ebből a fából lesz egy oszlop a szobádban.

Samu felnézett az előtte magasodó fára. Csodálatosan világos és sima volt a törzse, a levelei pedig szikráztak a napfényben.

– De szép vagy! – suttogta Samu a főtörzsbe, és megpróbálta átölelni a fa derekát.

Apa közben otthagya a fiúcskát, és az áccsal tárgyalt. Samu úgy ölelte a bükkfát, mintha soha nem akarná elengedni. Csak azt sajnálta, hogy nem éri át.

– Várj egy kicsit – motyogta a törzsnek, levette a sálját, és azzal együtt végre sikerült átérni a fát. – Nem akarom, hogy kivágjanak téged – cirógatta a gyönyörű szürke kérget.

Hirtelen feltámadt a szél, s a lombsusogásból suttogás hallatszott:

– Köszönöm, kisfiú. Ne félj, nem siránkozom a sorsomon. Tudom, hogy ez lesz, mindig is tudtam. De hálás vagyok neked, mert az öleléssel megerősítetted a törzsemet. Nem fogom majd érezni, ha belém vág a fűrész.

Samu meglepetten lépett hátra, s hát, a fa törzsén egy jól kivehető aransáv rajzolódott körbe. Samu ismét megölelte a fát.

– Szeretném viszonzni a jószágodat, te kisfiú. Mevlátod, meglepetés lesz... – az utolsó szavak már a szél susogásába olvadtak.

Samu elmaszatolt még egy könnyecsepet a fa kérgén, majd apa után sietett.

Telt-múlt az idő. Készen lett a ház. Samu nem látta, amikor a fája egyetlen mély sóhajjal kidőlt, nem nézte, ahogy a kecses törzset kettészeli a fűrész. Csak az új házba lépve jutott eszébe a fa ígérete. Sietett a szobájába, és várakozással telve ült az ágyára. Az ágy lábánál magasodott az oszlop. Abból a fából! Samu izgatottan várta az estét, de aztán megbánta a nagy sietséget.

– Na tessék, itt vagyok egyedül, most virraszthatok reggelig, mert aludni, azt nem fogok – pislogott ki a takaró alól.

Megpróbálta apáékat szólítani, de tudta, hogy a földszintre nem jut el a hang. Mélyeket lélegzett, a könnyeivel küszködött, ám hirtelen még sírni is elfelejtett, ahogy a falra nézett. A holdfényben az oszlop árnyéka vetődött a falra. De ez az árnyék olyan volt, mint egy igazi fa árnyéka!

– Nahát! – csodálkozott a kisfiú, és meg sem lepődött, amikor meghallotta a suttogó hangot:

– Ma este megmutatom neked a zöld emléket.

Samu előtt az oszlop hirtelen ágazni-bogazni kezdett, s hamarosan egy kis fa állt előtte. Belefeledkezett a látványba, amikor meghallotta a dobpergést. Nagyon halk

volt ugyan, inkább mint a szívdobbanás. Hirtelen feszítő türelmetlenség kerítette hatalmába a kisleányt, érezte, hogy valaminek történnie kell. Közben a dobpergés-dobbanások felerősödtek. És akkor egyszer csak az egyik ág végén megjelent egy zöld lánegcska. Egy rügy. A többi ág is kirügyezett, és Samu csak bámulta a felgyorsított csodát. A rügyekből hamarosan zöldszelvény levelek bomlottak, s mire az utolsó is kismult, a kisleány már mélyen aludt.

Másnap persze semmi nem utalt az előző esti csodára, de Samu most már alig várta az estét.

– Ma a fehér emléket osztom meg veled, kisleány – bólogatott az oszlopfa árnyéka.

A kis fa levelesen állt előtte, amikor hirtelen meleg fuvallat lebbent át a szobán, és Samu egyből olyan boldog lett, hogy majdnem kicsordult a könnye. Mint amikor egy ígélet teljesül, valami, mit már régen várt. A virágok egyenként nyíltak ki az ágon, illat- és örömburokba vonták a fiúszobát. Samunak a virágról egy kisleány fehér keze jutott eszébe, és ettől lángolni kezdett az arca.

Mondanom sem kell, remekül aludt, és másnap este nem kellett ágyba parancsolni.

– Az aranyemlék következik – suttogta a fa, ahogy beesteledett.

A leveles fa állt a szobában, ám hirtelen a levelek elkezdtek sárgulni, barnulni, hogy Samunak az jutott eszébe, most érenek meg. Mindegyik levél sárgába hajlott, és egyik sem hasonlított a másikra. Aranypompában ragyogott a fa. Samu a lélegzetét visszafogva várta, mi fog történni. Merthogy valami lesz, ezt pontosan érezte. Amikor már úgy fénylett a fa, hogy alig lehetett ránézni, Samu meghallotta a csilingelést. Egy aranylevél lehullt, s ahogy levált az ágról, halk csengéssel búcsúzott. Hamarosan a többi levél is elhagyta az ágot, csodaszép gíngalló-dallal. Amire csupasz lett a fa, már Samu is aludt.

Másnap érezte, hogy különleges alkalom következik.

– A fekete emlék jön. Ne ijedj meg, kisleány, ez a legfontosabb emlék, hisz benne van az összes többi. Semmi nem zárul le, minden újrakezdődik – susogta a fa megnyugtatóan.

Samu ólmos fáradtságot érzett, s a fa fekete sziluettje szomorkásan bólogatott, de ezt a szomorúságot csakhamar felváltotta egy nyugodt, fényes érzés, a remény. Samu elalvás előtt még látta, ahogy a fekete ágak vége felizzik zölden, fehérén és aranszínnel.

BALAJTHY FERENC

Tegnap történet

Napraforgó-kóró csikón
Vágtattunk mi, mint a villám.
Fakardokkal vívtunk csatát,
A Nagy Sárrét összes síkján.

Mindenható csúzlink fegyver,
Vadászösztön vitt a völgybe.
Csibegombát szedtünk korán,
S nyíllal lőttünk papírkörbe.

Elbújtunk vájt földüregben,
Csutaszárból várunk is lett.
Szőlőhegyen szőlőt csentünk,
S hazatértünk, ha estellett.

Mintha tegnap történt volna –
Gyermekkorom közelre jött.
Felébredtem, hogy itt tartsam,
De elszállt a hegyek fölött.

BALÁZS IMRE JÓZSEF

Gyurgyalag

Azt mondják a gyurgyalagra,
Nem rövid a munkanapja,
Három lyukat váj a falba,
Negyediket bérbe adja.

Méhet űz és darazsat,
Kedveli a nyarakat.
Vándorszivárványként röppen,
Százan van, de lehet, többen.

Színét sokfelé szerezte,
Útján gyűjtögette egybe.
Amit lát, vele marad,
S színezi a tollakat.

CSEH KATALIN

Emlék-torony

Emléktárgyakból felépítem tornyom:
kismackó, bohóc bácsi,
plüssmókus, nagyon kíváncsi,
aranyvirágos bonbonosdoboz,
szalvétagyűjtemény: lepkés, csillagos,
félkarú babák, ceruzavégek,
színes üveggolyók, csorbák és épek...
Felépül a tornyom végre-valahára,
s beköltözhetek a toronyszobába.
Várkisasszony leszek, mert én mindig várok,
emlékeimet görgetem, vígan gurigázok...

LÁSZLÓ NOÉMI

Jó a vége?

Hepiend

Például: szoknya.
Régen a lány ahhoz volt szokva.
Győzött a nadrág.
Az idő vasfoga minden jót megrág.

Suliba hajdanán
fiúk mehettek. Csakis, csupán.
Most ott is hölgyek.
Vannak az életben hegyek és völgyek.

Nem lesz jó vége.
Férfinak sehol sincs már menedéke.
Mindenhol nézik,
eljut-e simán a boldog végig.

Csorog a könnyem.
A hepiendet kinek köszönjem?
Ég veled, csúzli?
Foghatok neki szoknyát húzni?

Toronyerdő

Repedezni kezdett az éjszaka sötét vakolata. Táguló résein átvillant a hajnal tűzbóbitája.

Teofil, a törpe azt álmodta, hogy egy vadul ugató kutya támadt rá. Ijedten ült fel ágyában. Az álmokép szertefoszlott, ám az ugatás nem szűnt meg. Nemsokára rájött, hogy nem is ugatás, amit hall, hanem unokája, Tuli köhögése. Kiment a kamrába, és keresgélni kezdett a szárított gyógynövények között. Tüzet gyújtott, vizet forralt, és beledobta a teafüveket. Kis idő múlva levette az edényt a tűzről, lefedte, és állni hagyta. Amikor a füvek kiadták gyógyerejüket, leszűrte a teát, mézet kevert belé, bögrébe töltötte, és bevitte Tulinak.

Időközben felesége, Terka is felébredt, nyöszörgő unokája körül sürgölődött.

– Ül fel, és kortyold el ezt a teát, engem is ezzel gyógyított nagyapám – mondta Teofil, és leült Tuli ágya szélére.

Tuli szája sírásra görbült.

– Hogyan megyünk madárlesre, ha megbetegedtem? – szípogetta.

– Ma sehogy, kisunokám. Gyógyulnod kell. Meg aztán a madarakat is elijesztenéd a köhögésseddel. De madárnézés helyett hozok neked finom madársósokát – ajánlotta Teofil.

– Ne, az nagyon savanyú, inkább maradj velem, és mesélj – kérlelte Tuli.

– Miről? – kérdezte az öreg törpe.

– Például a tornyokról, nem láttam még egyet sem, nem tudom, milyenek.

– A tornyok – csillant fel Teofil szeme –, a fáknál magasabb, és a legöregebb fatörzseknél is szélesebb, égbenyúló épületek.

– És mire valók? Lehet lakni bennük? – kíváncsiskodott tovább a törpegyerek.

– A templomtornyok nem lakhatók, olyanok, mintha óriási, az égi világ felé mutató ujjak lennének. A galambok kedvenc tartózkodási helyei. Aztán vannak tűztornyok, víztornyok, kilátótornyok, világítótornyok, na meg kastély- vagy vártornyok. Ez utóbbiak lakhatók. De egyszer átutaztam egy toronyerdőn is – mesélte Teofil.

– Toronyerdőn? – csodálkozott Tuli, és jó nagyot kortyolt a teából.

– Igen. Olyan sűrűn álltak egymás mellett a tornyok, mint erdőben a fák.

– Élő tornyok voltak? Maguktól nőttek?
– képedt el Tuli.

– Dehogy, a bennük lakó emberek építették. Mindenkinek volt egy külön tornya.

– Tényleg? És miből építették?

– Kőből, fából, téglából, márványból, elefántcsontból, ki miből akarta...

– Milyen magasak voltak?

– Attól függ, hány éves volt a lakójuk.

Tuli kérdően nézett nagyapjára.

– Igen, jól hallottad. A torony annyi emelet magas volt, ahány éves volt a lakója. Ugyanis abban az erdőben, vagy ahogy ők nevezik, városban, amikor megszületik egy gyerek, a szülei új torony építésébe kezdenek, és minden évben húznak rá egy újabb emeletet, mindaddig, amíg a gyerek már akkora lesz, hogy maga is tud építeni.

– A gyerek külön toronyban lakik?

– Igen. A szülei tornyai mellett. A szülők átjárnak hozzá, ellátják, gondját viselik mindaddig, amíg önálló lesz. Azon a helyen a gyerekek hamar felnőnek, és kedvenc elfoglaltságuk a toronyépítés.

– Te voltál ezekben a tornyokban?

– Hogyne, egy magam korabeli helyi lakos meghívott teára.

– A hetvenegyedik emeletre?

– Nem, akkor még csak hatvanhét voltam...

– Egyedül lakta az egész tornyot?

– Igen.

– És nem unatkozott egy akkora nagy épületben?

– Egyáltalán nem, látogatóba járt a családtagjaihoz, rokonaihoz, barátaihoz, de leginkább az alsóbb emeleti szomszédaihoz. Én is megismertem a szomszédait.

– Nagyapa, te félrebeszélsz! Azt mondtad az imént, hogy egyedül lakott az egész toronyban. Hogyan lehettek akkor szomszédai? – értetlenkedett Tuli.

– Nem is másokhoz járt, hanem többtucatnyi önmagához.

– Az lehetetlen – tiltakozott Tuli. – Én például nem lehetek egyszerre a szobában, a konyhában, a padláson, az udvaron...

– Pedig náluk mindez lehetséges. Abban a világban, miután egy toronylakó felépíti az új emeletet, soron következő szüle-

tésnapján felköltözik oda. Ám költözés előtt, mint kígyó a bőréből, kilép egy évvel korábbi önmagából, aki ott marad a régi emeleten, és soha nem mozdulhat már ki onnan. Ezért mindenkinek annyi emelet-szomszédja van, ahány éves, és bármikor meglátogathatják fiatalabbkori önmagukat.

– De jó nekik! Te is voltál a szomszédainál?

– Igen, nagyon izgalmas volt. Labdázunk hároméves, társasjátékoztunk hétéves, vitatkoztunk húszéves, és sakkoztunk negyvenéves önmagával.

– És felesége nem volt? – kíváncsiskodott Terka.

– Dehogynem, hozott is egy tál málnás süteményt. Az oldaltoronyban lakott, melyet esküvőjüket követően kezdett el építeni. Korábbi, húszemeletes tornya a szülei mellett maradt, gyakran járt oda látogatóba, na meg a gyerekeihez, unokáihoz...

Dél körül járhatott már, mire Teofil befejezte a mesélést. A történet izgalmaiban nemcsak Terka feledkezett meg a reggeli elkészítésről, hanem Tuli is a köhögésről.

AKIRE LENGYELORSZÁGNAK SZÜKSÉGE VOLT

Báthory jobban értette, mire van szüksége Lengyelországnak, mint a korszak lengyeljeinek döntő többsége. Mihail Heller, orosz történész írta ezt Báthory István erdélyi fejedelemről, aki 1575-től 1586-ig Lengyelország királya és Litvánia nagyfejedelem volt.

Ez a harmadik mesém, amelyben lengyel földön kutatom híres magyarok nyomát. IV. Béla két leánya, Szent Kinga és Boldog Jolán, majd Nagy Lajos királyunk és leánya, Szent Hedvig is fontos szereplője volt a lengyel történelemnek. E mese hőseit, Báthory Istvánt viszont legnagyobb királyaik közt tisztelik a lengyelek. Ám a lengyel-magyar barátság nem Kingával kezdődik, és nem Báthoryval fejeződik be. A februári történetben felvillantottam néhány korábbi és későbbi kapcsolatunkat (Szent László édesanyjától Rákóczi fejedelem át Bem tábornokig), de külön fejezetet nem szánhatunk nekik, nem időzhetünk tovább Lengyelhonban, hiszen a világnak sok táján, számtalan nagy magyar várja, hogy a nyomára bukkanjunk.

Báthory István, Lengyelország királya és Jagelló Anna királyné

Ezt a prémis zekét a lengyelek is bekecsnek nevezik, mert Bekes Gáspár, Báthory lengyel hadainak egyik vezére hozta divatba.

Ki volt I. László király édesanyja? Miért ment Rákóczi Ferenc Lengyelországba? Hol vívta leghíresebb csatáit a lengyel Bem tábornok vezette erdélyi honvédsereg?

Mint márciusi mesémben olvastátok, I. Lajos királyunk lengyel édesanyja, Łokietek

Erzsébet révén léphetett Lengyelország trónjára, ugyanis egyezségük szerint, ha nagybátyja, III. Łokietek Kázmér király fiúutód nélkül hunyna el, a lengyel korona Lajost illeti meg. Ez történt.

De vajon hogyan lett lengyel király a szilágysomlyói Báthory-család sarja?

Derítsük ki együtt!

Nem örökölte, nem véletlenül pottyant az ölébe – hanem megküzdött érte, és kiérdemelte.

Apja erdélyi vajda, hatalmas birtokok ura volt. A csecsemőként árvaságra jutott Báthory István I. Ferdinánd császár bécsi udvarában és Olaszországban tanult. Széleskörű műveltsége töretlen jellemmel és hazája iránti felelősségtudattal párosult. Hazatérve Erdélybe a kormányzó Izabella királyné, majd fia, János Zsigmond szolgálatába állt. Zseniális hadvezér, kiváló diplomata, ragyogó szónok és tehetséges író volt. Érdemeinek köszönhetően, hogy Erdély legtekintélyesebb főura, katonai vezetője lett. János Zsigmond halála után, 1571-ben a gyulafehérvári országgyűlés egyhangúlag választotta fejedelemmé.

1572-ben üresen maradt a lengyel trón. A Jagelló-ház férfiágon kihalt. A lengyel nemesség királyt keresett. Pártokra szakadtak, mert jelentkező három is akadt: Habsburg Miksa német-római császár, Rettegott Iván orosz cár, valamint Báthory István, Erdély fejedelem.

A lengyelek feltétele az volt, hogy a király ne kintről irányítsa az országot, és ve-

gye feleségül az elhunyt király 49 éves hadjon hűgát, Jagelló Annát.

Érdekes adat nekünk, nyomkeresőknek, hogy Anna nővére nem más, mint Jagelló Izabella magyar királyné, I. Szapolyai János felesége, János Zsigmond erdélyi fejedelem édesanyja, aki a kortársak szerint gyönyörű volt. Alig 40 évesen halt meg, Gyulafehérváron nyugszik.

Csúnyácska húga, Anna viszont 49 évesen Krakkóban még kérőre várt.

Vajon ki lesz a lengyel király és az idős Anna hercegnő férje?

Az orosz cár területekért cserébe viszalépett Miksa javára. A főnemesek a pápa támogatásával kikiáltották Miksát királyukká. Ám a köznemesek Erdélybe siettek Báthoryért.

A gyorsaság döntött. Báthory ekkorra már megerősítette Erdély törvényes rendjét, katonai erejét, gazdaságát, kereskedelmét, külkapcsolatait. Bátyját, Báthory Kristófot kinevezve erdélyi vajdának megbízható helytartót hagyott maga mögött, és nagy pompával bevonult Krakkóba. 1576. május 1-jén feleségül vette Jagelló Annát, és még aznap királlyá koronázták.

Székhelye Krakkóban volt, de Erdélyen is rajta tartotta vigyázó szemét.

Lengyelország és Litvánia uraként hatalmas, felelőssége is óriási volt. Meg kellett nyernie a főnemeseket, meg kellett törnie a gazdag kikötőváros, Gdansk ellenállását, és vissza kellett foglalnia az orosz cár által megkaparintott tartományt, Livóniát. A lengyel nemesség követelőzött, de a harcokban nem vállalt áldozatot.

Báthory erdélyi birtokai jövedelméből, jórészt magyar seregekkel vívta győztes csatáit Lengyelországért. Legvitézebb hadvezérei magyarok voltak.

Rettegett Iván orosz cár
Báthory István előtt térdel

1581-ig három hadjáratban is legyőzte Rettegett Iván cár seregét. Nagyszabású terve a Moszkvai Nagyfejedelemség meghódítása, a magyar korona megszerzése, végül a törökök Európából való kiűzése volt.

A vesztésre álló cár cselhez folyamodott: azt ígérte a pápának, hogy katolikus hitre téríti népét, és segít a törökök legyőzésében. A pápa kérésére Báthory 1582-ben békét kötött a cárral. Teljes győzelem nélkül is egy évszázadra feltartóztatta Moszkva előnyomulását, növelte Lengyelország területét és erejét.

Volt gondja a törvényes rendre, a gazdaság és a humanista műveltség támogatására is. 1579-ben Vilniusban egyetemet alapított. 1586-ban hunyt el. Sírja a krakói Wawel katedrálisában van.

15 éves erdélyi és 11 éves lengyelországi uralkodása mindkét országnak fényes korszaka volt. Krysztóf Warzewicki királyi kancellár gyászbeszédét mi is büszkén idézhetjük: *Tetteidnek fényét és nagyságát az egész földkerekség csodálta. Elvesztettünk egy bölcs királyt, egy igazságos bírót, egy bátor hadvezért. Elvesztettük hazánk díszét és ragyogását, biztonságunk őreit, méltóságunk ékességét.*

Zsigmond Emese

Év végén!
3 díjat!
sorsolunk ki

A megfejtéseket honlapunkon közöljük:
www.napsugar.ro/megfejtések.php

Az aranygombok

II. rész

2019 Rákóczi éve:
II. Rákóczi Ferencet,
a szabadságharc vezérét 315 éve
választották Erdély fejedelmévé
Gyulafehérváron.

A munkácsi várat három évig sikertelenül ostromolta a császár serege. De árulás miatt Zrínyi Ilonának végül fel kellett adnia a várat. A Rákóczi-ház mesés kincseit a császár kincstárába szállították.

Ferkót elszakították családjától, messzi idegenbe, egy csehországi kolostorba viték, ahol senki sem értett a nyelvén. Volt azonban egy öreg tanító, aki hamar megkedvelte Ferkót, mert jól tudott sakkozni.

Akár hiszitek, akár nem, az öreg tanító varázsló volt. Csoda-messzelátójával eszténként a csillagok titkait kutatta.

– No, Ferkó, ha ma nyersz, kérhetsz tőlem bármit! – szólott egy napon az öreg varázsló.

Ferkó összeszedte minden tudását, és bizony megnyerte a sakkjátszmát.

– Engem még senki nem győzött le! – mosolygott elismerően az öreg varázsló. – Halljam hát, mit kérsz tőlem?

Ferkót nagyon vonzották a természet titkai, ezért a messzelátót kérte.

– Ez nem akármilyen távcső – súgta fülébe az öreg varázsló –, mert ezzel a föld közepéig láthatsz minden titkot! Egyedül a szívekbe nem tudsz beelátni! 180 telihold után azonban megszűnik a varázsereje! – figyelmeztette, s azzal eltűnt.

Többé nem látta senki.

Ferkó alig várta, hogy belenézhesen a varázs-látcsőbe. Amint bepillantott, mit látott? Két óriást, akik a Holddal labdáztak. A harmadik nagy arany szekérkereket görgetett maga előtt, majd feje fölé emelve megpörgette, és elhajította. Olyan messze röpült, hogy csak Ferkó távcsövével lehetett látni, hová esett.

– De szeretnék én is óriás lenni! – sóhajtott Ferkó. – Lépnék párat, és otthon lennék!

Ahogy ezt kimondta, a távcső már mutatta is az óriássá válás titkát. Minden nappal egyre nagyobb és nagyobb lett. Híre eljutott a császárig, aki olyan mérges lett, hogy minden gyémánt reszketett koronáján.

– Teringettét, most mitévők legyünk? – kérdezte toporzékolva miniszterét.

A miniszter a fejét vakarta.

– Ez az! – ugrott fel trónszékéből a császár. – A fejét akarom!

Ám hiába küldte kémeit, méregkeverőit, labanc seregeit Ferkóra, ő távcsövében mindent látott. Minden támadást kivédett, minden csapdát elkerült.

Teltek-múltak az évek. Ferkó hatalmasra nőtt, de magányos óriásnak érezte magát.

Itt az idő hazaindulni! – gondolta. Útközben sokan csatlakoztak hozzá. Vállára vett mindenkit, úgy lépkedett át hegyeken-völgyeken, mígnem hazaérkezett. Népe nagy örömmel fogadta.

– A fejedelem úrfi óriás lett! – kiáltották örvendezve. – Megszabadít minket a császár sanyargatásától!

Siettek zászlói alá jobbágyok, bujdosók, szegénylegények ezrei. Ennek a sereg embernek azonban enni kell adni!

– Kincseim a császárnál, semmim sincs! – szomorkodott az óriás fejedelem.

Hirtelen eszébe jutott az a nagy aranykerék, amivel az óriás játszott... Tüstént belenézett a látcsőbe, hogy merre lehet. Hármazöld halomban áll az aranykerék – mutatta meg a helyet a látcső. Elment érte, és annyi aranyat veretett belőle, hogy nem volt több éhezés a seregében. Sőt! Selyemzászlót és új ruhát is kaptak a vitézek.

Rákóczi serege egyre csak nőtt. Futott is előlük a labanc!

A fejedelem épp Munkács várát készült visszafoglalni, amikor érkezett a 180. holdtölte. A messzelátó ereje egyre fogyott, s fogyott vele a fejedelem termete is. Reggelre már akkora volt, mint mindenki más.

Azon vette észre magát, hogy bekerítették őket, nincs út se előre, se hátra.

Ekkor honnét, honnét nem, melléugrott egy szegénylegény, s a Latorca folyó

Hármazöld halomban áll az aranykerék – mutatta meg a helyet a látcső.

gázlójához vezette őket. Senki nem ismerte olyan jól a titkos ösvényeket, a lápok veszélyes átjáróit, folyók gázlóit, mint ő. Ki-

menekültek a császár hálójából.

Mit gondoltok, ki volt ez a legény?

Nem más, mint Matyi, akit Ferkó úrfi aranygombjaival megmentett az éhezéstől.

– Azok a gombok máig itt vannak! – tette szívére a kezét Tyukodi Mátyás. Láthatatlanok, de belül rámgombolták a fejedelem iránti szeretetet és hűséget.

– Nem vagy többé szegénylegény, Tyukodi pajtás! – ölelte meg hálasan a fejedelem. – A mai naptól Rákóczi katonája vagy, igaz kuruc!

– Éljen Rákóczi, az óriás fejedelem! – kiáltották a vitézek.

Igaz, hogy II. Rákóczi Ferenc nem volt többé termetre óriás, de örökre óriás marad a szabadságszeretők szívében!

Mesélnék még sokat, de most abbahagyom, keressetek ti is Rákóczi fát, hagyom. Ezeréves tölgyet, török mogyorófát, ahol Rákóczi régen kikötötte lovát. Bácsborsód, Bánluzsány, Tornyospálca, Romhány, gyönyörű mesét mond nektek majd valahány. Mikepércsen vagy Parádfürdön járva nézzétek meg, áll-e még az óriás árva? S bár viharok tépték, századok tördelték, Meséiket mégis sokan megismerték.

DÖME ZSUZSA

Kuty napló

Azt a
kutyafáját!

Nem tudom, elgondolkozott-e már valaki azon, hogy miért nem szeretjük mi, kutyák a postásokat, akik szegények úgy megszokták már folytonos csaholásunkat, elszánt acsarkodásunkat, mint kutya a verést. Zokszó nélkül törődnek bele foglalkozásuk e hátrányába, s vélhetően fogalmuk sincs róla, mi lehet az oka a házörzők ellenséges magatartásának.

Nem tudom, a többi eb miért haragszik a postásokra. Én azért neheztelek rájuk, mert sohasem hoznak nekem levelet. (Csomagról nem is beszélve.) Ezért aztán minden alkalommal mérgeesen megugatom őket.

Ha egyszer levél érkezne a címemre, s a borítékra az lenne írva: *Tündéerkerti Kedvenc Aliz, Szombathely, 9700* – jaj, akkor én lennék a legboldogabb kutya az egész világon!

A gazdám meglepetésében bizonyára fütttyentene egyet. Nóri huncutul mosolyogna, Vera gurgulázva nevetne, még Attilának is fülig érne a szája, legfeljebb Gábor mondaná mosolyogva:

– Nana, kutyaugatás nem hallatszik a mennyországba!

De azért ő is és általában véve mindenki, aki közel áll hozzánk, és szeret bennünket, minden jó barátunk, munkatársunk, rokonunk és ismerősünk nagyon örülne.

Kivéve persze a szomszédot.

Ha én egyszer levelet kapnék, álmélkodva venne körül a család: mindenki kíváncsi lenne a levél feladójára.

Én a legjobban azt szeretném, ha a küldemény egy könyvkiadótól érkezne, s arról értesítenének benne, hogy hamarosan megjelenik a *Kivéve a szomszéd* című könyvem, amelyet Kisgazdimmal együtt hónapokon át írtam.

A jó hírtől Kisgazdimnak meglepetésében először elállna a lélegzete, utána meg felülkerekedne benne a drukk és az elbizonytalanodás. Valószínűnek tartom, hogy szerényen mentegetőzve – ugyanis első könyves szerző – azt mondaná:

– A kutyának se jó az első kölyke.

Hanem erre Vera határozottan erőt és önbizalmat öntene belé a következőképpen:

– De igenis, a könyv jó, ha a kutya kutyát eszik is.

Gazdám pedig, aki a zord valóság talaján áll, s ezért mindig mindenben rosszat lát, így szólna:

– Hú, akkor kutya világ lesz itt!

Mert eszébe jutna a szomszéd.

De Nóri reménykedve fűzné hozzá:

– Eb is megalkuszik egyszer a macskával. (Mármint a szomszéd velem.)

Attila pedig bölcsen így vélné:

– Legfeljebb Aliz egy ideig majd kerüli, mint kutya a pipafüstöt. (Mármint a szomszédot.)

És akkor már Gábornak sem maradna más, minthogy elismerően csettintsen egyet, és azt mondja:

– Azt a kutyafáját!

Kikészül a szomszéd

Néhány napig hetykén, peckesen járkálok az udvaron, alig várom, hogy megtudakolja valaki (elsősorban a szomszéd), hogy ityeg a fityeg, vagy hogy miért hordom ennyire fent az orromat. Ha megkérdezné, természetesen elmondanám, hogy Kiszgazdim hamarosan megjelenő könyvének főszereplője csakis én, Tündérkerti Kedvenc Aliz vagyok. Ki is lehetne más?

Bevallom, titkon mindig hírnévre vágytam. Példaképem Kántor volt, a másik szombathelyi kutya, aki örökre beírta nevét a magyar kutyairodalomba. Tulajdonképpen már régen felfedezhettek volna, mert megmentettem három kismadarat is. (Az első a fáról esett váratlanul mellém a földre, potty, a másikat egy farakás alól szabadítottam ki, pitty, a harmadikra, szégyenkére egy árokban leltem rá, putty). Nem mozdultam mellőlük egy tapodtat se, egészen addig ugattam figyelemfelkeltően, míg a gazdám gondjaiba nem vette őket... Na, mindegy, szerzek én dicsőséget előbb-utóbb madármentő érdem-érem nélkül is!

Csak hogy nem kíváncsi rám a kutya se. Azon kezdek el töprengeni, hogy a szomszéd vajon mit kérdezne. Szerintem ezt:

– Miről szól a könyv?

– Kettőnk ellentétéről – vágnám rá büszkén. Bár ha jobban megfontolom, jelen helyzetünkben egyáltalán nem tanácsos a túlzott őszinteség.

– Bírjuk már ki cirkusz nélkül ezt a kis időt, ami itt még hátravan! – gondolom, s úgy döntök, taktikát váltok. Változtatok délceg testtartásomon, ruganyos, rátarti járáson – nehogy valaki véletlenül fölkérjen egy filmszerepre! –, s behúzott farokkal sompolygok az udvaron.

Hogy minél közönségesebb kinézetem legyen, bizonyos időközönként a szomszéd ablaka alatt hosszan vakarózom, s mindent elkövetek, nehogy megtudja a hamarosan megjelenő könyv témáját.

Hirtelen óriási üvöltés rezegteti meg a házat. Az addig békésen tévéző szomszéd, aki a helyi televízióban meglátta új könyvéről nyilatkozó Kiszgazdimat, feldúltan ront ki az udvarra.

– Micsoda?!?! Kivéve a szomszédot?!

Naná, hogy rajtam tölti ki a mérget!

– Rühes malac! – ordítja.

Tudhatná pedig, hogy gazdájáért a kutyát is megbecsülik. (Talán még a szomszédot is.) Elvégre ő az egyik főszereplő!

Kergetni kezd. Tapasztalatból tudja persze, hogy úgysem ér utol, ezért a rövid ideig tartó fogócska után úgy tesz, mintha általános erőnléti edzést tartana az udvaron:

körbe-körbe szaladgál, indulatosan rohangászik azon a kikaposott úton, amelyen képzeletbeli birkanyájam körül én szoktam száguldozni.

Talán még most is futna, ha a szándékosan eléje gurított gumilabdámban meg nem botlott volna.

Kvak és a nappali pávaszem

Szevasz,
tavasz! Ilyen
a pillangó
bábja.

Ezt a derűs és szeszélyes hónapot csakis egy tarka, vidáman csapongó élőlénnel, a nappali pávaszemmel köszönhetem.

Nevét onnan kapta, hogy szárnyán szemhez hasonló pöttyök vannak, akárcsak a páva farkán. Ezeket ellenségeire „mereszti”, mintha azt mondaná: vigyázz, mert nézlek, és hamm, bekaplak!

Ez a színpompás lepkécske éppen áprilisban bújik elő a nap csalogató, meleg sugaraira.

Könnyen találkozhattok vele, hiszen az egyik legismertebb európai lepkénk, szinte mindenhol megtalálható, ahol sok a virág. Gyakori vendége a parkoknak, kerteknek, nem zavarja a városi forgatag sem. A kertekben élő orgona a kedvence, de imádja a réteket, erdőszéleket is. A hegyekben viszont csak 2500 m magasságig merészkedik.

Nem vándorlepke, de ha nem talál a környezetében védett helyet télire, képes rövidebb távot megtenni. Padlásokon, fák odvaiban, pincékben, falak repedéseiben telel át csukott szárnyal. Szárnya alsó felületének feketesége jól álcázza őt árnyékos rejtekében (1. kép).

Nyáron viszont épp kitárt szárnyának tarka mintázata olvad bele a virágos környezetbe. Táplálkozás és pihenés közben ezért tárja ki mese-szép szárnyát (3. kép).

A 2. képen épp a virág nektárját csemegézi hosszú, szívószálszerű pödörnyelvével. Ezt felpödrítve tartja, csak iváshoz és evéshez nyújtja ki.

A lepke hernyóból lesz, ez bebábozódik, s a bábban alakul át csodaszép pillangóvá. Hernyója fekete színű, halvány pontok díszítik. A bábját a felső képen a kezemben tartom. Általában a levelek fonákjára tapad, itt nem veszik észre ellenségei.

3

Nem veszélyeztetett, de védett faj, elpusztítását pénzbírsággal büntetik.

Ha lepkéket akarunk megfigyelni, ültessünk kertünkbe sok virágot, hiszen azok vonzzák őket. Kánikulában helyezünk ki nekik enyhén cukros vízbe mártott szivacsot, hisz a pillangók is szomjasak a rekkenő hőségben.

Hűvös reggeleken összecukott szárnyal, megdermedve várják a napsugarakat, hogy felmelegedjenek, és el tudjanak repülni. Rájuk szoktam lehelni, s ettől lassan, finoman kitárják csodás szárnyukat.

Fontos tudnotok, hogy a pillangók szárnyát finom por borítja, ez a hímpor, ami ha megsérül, nehezen vagy egyáltalán nem tudnak repülni. Ne fogdossuk hát őket!

Ez igaz a természet összes lakójára. Mindent a szemnek, semmit a kéznek! Csak gyönyörködjünk bennük, különben hess, tovaszállnak.

De én visszatérek májusban is, BRRREKKK!

Írta, rajzolta, fényképezte
KOVÁCS RÉKA RHEA

Várom tavaszos,
pillangós
rajzaitokat!

Bács Anita,
Kézdiszentkereszt

Zsigó Dóra,
Sárvásár

Raffai Barbara,
Hármasfalu

Az élővilág orvosai és ápolói

Az állatok és növények az emberhez hasonlóan megöregszenek, megbetegszenek, balesetek érhetik őket, így szükségük lehet ápolásra. Az élővilág – a túlélés reményében – a gyógyításnak számos, sokszor meghökkentő praktikáját hozta létre az öngyógyítás-tól a fajtársak segítségéig.

Halhatatlan lények?

A tudósok régóta keresik azokat az élőlényeket, amelyek képesek örökké élni, minden betegséget leküzdeni. A Földközi-tenger mélyén élő **Turritopsis medúzafaj** halhatatlan: veszély esetén a sejtjei megfiatalodnak, az egyed gyakorlatilag klónozza magát, így sosem betegszik vagy öregszik meg. Az élővilágban számos más, biológiailag halhatatlan (de nem elpusztíthatatlan) lény van. Ilyenek egyes **laposféreg**-, **homár**-, **hydra**- vagy **krokodilfajok**, a növények közül pedig egyes **fenyőfélék**.

Az öngyógyítás mesterei

A veszély esetén farkukat ledobó **gyíkokról** biztosan hallottatok. Ezek az állatok képesek újránöveszteni egy egész testrészüket. A **szalamandrák** a végtagvisszanövesztés mellett a legújabb kutatások szerint gerincvelőjük, agyszöveteik és szívük egyes részeinek regenerálására is képesek. Az öngyógyítás mesterei mégis a **fák**: testük 99 százalékának elvesztése után is újra tudják fejleszteni szerveiket, s egyetlen élő sejtjükből tovább-klónozhatóak.

Az élővilág sebészei

Az állatvilágban számos példát találunk sebészeti beavatkozásokra is. Egyes emlős-fajok maguk, kicsinyeik vagy fajtársaik sebeit nyálukkal (a megsebzett felület nyalogatásával) fertőtlenítik. A **csimpánzok** órákat töltenek el társaik ápolásával: eltávolítanak minden élősködőt a bőr felületéről. Nemrég az aucklandi akvárium alkalmazottai figyeltek meg egy meghökkentő „műtétet”: egy **cápa** borotvaéles fogaival beleharapott a társa hasába, és a sebből bébicápák úsztak ki. A „császármetszést” végző „sebésznek” ügyesnek kellett lennie, hogy se az anyát, se kicsinyeit ne ölje meg a harapással. Vajon az eset egyedi vagy gyakori a cápák körében?

Gyógyító növények

A növények nemcsak önmaguk gyógyítására képesek. Egyes fajukat az állatok és az emberek is haszonnal alkalmazzák az orvoslásban. A gyógynövények termesztett vagy vadon élő növényfajok, amelyek gyógyhatású anyagokat termelnek, és amelyeket ezért gyógyításra, egészségmegőrzésre, betegségmegelőzésre használnak. Az **orvosi székfű** vagy **kamilla** valódi hungarikum, gyulladáscsökkentő hatása miatt a gyógynövények királynőjének tartják.

Apró orvosok, patikusok

Az állatok orvosi szolgálatba állítása régen sokkal gyakoribb volt, ma csak kiegészítő lehetőségként jön szóba. A **méhek** által előállított gyógyhatású anyagokkal (méz, propolisz, méhviasz, méhpempő stb.) való gyógyítást apiterápiának nevezzük. Még a méhméregnek is gyógyhatása van: idegrendszeri problémákat kezelnek vele. Az apró orvosok sorába tartoznak a vérszívó **piócák** vagy az elhalt emberi bőrsejtekkkel táplálkozó kis **halak** is. A kínai, indiai és más népi gyógyászat számtalan „állati” gyógy módot ismer.

Magyar népi gyógyászat

A magyar népi gyógyászat is egy sereg növényi és állati terméket használ(t) gyógyítási céllal. Ezek az ismeretek részben beigazolódtak, egy részükről viszont kiderült, hogy téves hiedelmen alapulnak. Régebben békákkal (pl. sárgahasú unkával) gyógyították a kelést, s egyes mérgező gombafajokat különböző jellegű betegségek kezelésére használtak. Mindehhez mágikus elemek is

kapcsolódhattak. Nem volt mindegy, hogy ki, milyen időpontban, hányszor, milyen ráolvasás kíséretében végzi a kezelést.

Kisköpe

Szülohelyeden milyen növényekkel, állatokkal és mit gyógyítottak régen? Kérdezd meg idősebb rokonaidat.

A megfejtéseket honlapunkon közöljük:
www.napsugar.ro/megfejtések.php

Év végén!
 3 díjat!
 sorsolunk ki

Én iskolám,

köszönöm most neked...

(Ady Endre: Üzenet egykori iskolámba)

A csintalan gyerekek sem kallódnak el

A Horváth János Elméleti Líceum Margitta és a környező települések magyar diákjait gyűjti egybe. 2011-ben nyitotta meg kapuját. Dinamikus magyar tannyelvű iskola, emberi és anyagi erőforrásai kedvező környezetet biztosítanak diákjaink tudásának gazdagítására, személyiségük fejlesztésére. Több épületben folyik az oktatás óvodától érettségig. Iskolánkhoz tartozik a magyarkéci iskola is.

Az elemi osztályokban 279 kisdíák tanul Margittán és 83 Magyarkéczben. Nagy Gabriella igazgató, Bondár Piroska és Deák Andrea igazgatóhelyettesek irányításával lelkes tanítók egyengetik az itt tanuló gyermekek útját: Almási Judit, Balácsi Emma-Gyöngyi, Bánhegyesi Ildikó, Bódis Beáta, Bódi Boglárka, Coznici Gabriella, Deák Andrea, Fügedy Anikó-Erzsébet, Forgács Enikő, Galambos Edina, Juhos Márta, Kis Éva, Krisztik Kornélia, Mike Edit, Perl Emese, Pop Mónika, Selinga Tímea, Varga-Kovács Sára és a magyarkéci kollégák: Erdei Brigitta, Könczey Erzsébet, Kupás Anikó, Rohodi Helén, Zeffer Tímea.

A lépésről-lépésre módszer 2000 óta része a margittai oktatásnak, de 2011 óta csak a mi iskolánkban működik ez az alternatív tanítási forma.

Negyedikes tanulóink így vallanak iskolájukról:

Bihar megye egyik legnagyobb szerűbb iskolája a Berettyó mentén. Nevét városunk szülöttjéről, Horváth János irodalomtörténészről kapta. Jó ide járni, hiszen itt anyanyelvünkön beszélhetünk, és tanulhatunk. Ez a második otthonunk: itt nyugalom, szeretet, összetartás honol.

Az épületet néhány éve újítták fel. Az udvar nem túl nagy, de jól lehet itt játszani a barátokkal. A sulis mindig tartogat számunkra valami meglepetést. Ezen a télen az udvarról a havat a falhoz seprték, így keletkezett ott egy nagy hóhegy, amely csudajó játékok helyszíne lett.

Sok ügyes gyerek jár ide, ők a büszkeségeink, akik elviszik az iskola hírnevét messzire. A tanító nénik számos ünnepi eseményt és tábort szerveznek, így nemcsak iskolaidőben, hanem vakációban is örülhetünk egymásnak. A csintalan gyerekek sem kallódnak el, hiszen tanítóik, tanáraik résen vannak, és jóra tanítják őket.

Ha nagy leszek, szívesen gondolok majd vissza iskolámra, ahol írni, olvasni tanultam, sok érdekességet hallottam, és szívesen töltöttem az időt az osztálytársaimmal.

Diákjaink sok versenyen vesznek részt, szép eredményeket érnek el bel- és külföldön egyaránt. Több országos és nemzetközi vetélkedő körzeti vagy megyei szakaszán kívül saját versenyeket is szervezünk: a Papp Attila, az Ady Endre, az Istenes versek szavalóversenyeket, az Örökségem mesemondóversenyt.

2005 óta több csoportban folyik nálunk néptáncoktatás. A táncosok fellépése emeli ünnepeink fényét. Minden magyar és keresztény ünnepre, jeles napra műsorral készülünk.

Nyaranként angol-, mese-, kézműves-, környezetismereti-, sporttábor várja diákjainkat. Erzsébet-, néptánc-, kézművestáborokba is elutazunk.

Havonta izgalommal várjuk Karcsi bácsit, hogy hozza a következő Napsugár és Szivárvány lapszámot.

**A Horváth János Elméleti Líceum
tanítóközössége**

A magyarkéci tanítók

Levelező

Hej, legények, mit szólnátok, ha én is mennék veletek locsolni Húsvét hétfőjén? Kicsípném magam hétszegre, és megfogadnám, hogy lángot nem, csak kölnvizet szórok a lányokra. Vajon visítanak? És kapnék én is piros tojást? Csak az a baj, hogy nem tudok locsolóverset. Kérlek, küldjétek el, ti mivel készültök.

Remélem, egész kötetre való gyűl össze. Küldjétek rajzot, fényképet a Húsvétról és a hétköznapokról egyaránt.

Levelező barátaim tábora most is népes, köszönöm, és sorolom őket:

Székely Anna, Négyfalu; **Farkas-Ferencz Rita**, Csíkszereda; **Futó Eszter Sára**, Zilah; **Bartalis Szidónia**, **Sándor Hanna**, Székelyudvarhely; **Németi Nóra Eszter**, **Török Írisz**, Szatmárnémeti; **Nilgesz Írisz**, **Varga Ádám**, Nagyvárad; a **székelykeresztúri** Orbán Balázs Líceum III.; a **marosvásárhelyi** G. Coșbuc Iskola IV. B; a **gyergyószentmiklósi** Fogarasy Mihály Iskola III. B, IV. A; a **négyfalusi** Zajzoni Rab István Líceum III.; a **sepsiszentgyörgyi** Váradi József Iskola IV. E; a **szatmárnémeti** 10-es Iskola IV. B, a Bălcescu–Petőfi Iskola IV. C, a M. Eliade Iskola III. D osztálya; az **aranyosgyéresi** IV. C; a **kendi** III.; a **kézdiszentkereszt** IV.; az **esztelneki** IV.; a **zabolai** III. B, IV. B; a **sárvásári** III.; a **tordai** IV.; a **szamosújvári** IV.; a **dési** III., IV.; a **szilágybagosi** IV. B; a **disznajói** III., IV.; a **mezőpaniti** IV.; a **kápolnásfalvi** IV.; a **gyulakuti** IV.; a **nyárádszeredai** IV. B osztály; **seprődi** olvasóink.

● **Kőrösi Mária** tanító néni **szalárdi** osztálya minden fontos eseményről beszámol szerkesztőségünknek. Ezt a mosolygós osztályképet a Húsvét-várás boldog izgalomában készítették.

● **Táslávan Melinda** tanító néni **seprődi** negyedikesei tavaly az egész tanévben szorgosan gyűjtött Napsugár-bélyegekkal hímezték ki a hatalmas piros tojást.

A válaszüti
Kallós Zoltán
Alapítvány üdvözlése

● Rengeteg hímes tojást vihetett **az árpádi** gyerekeknek ez a megtermett nyuszi. Meg is érdeklik, hiszen ügyesek, dolgozók, vidámak – tudtuk meg **Bunău Irén** tanító nénitől.

● A Föld színeibe öltözve megpróbáltunk Föld-alakba tekeredni – írta a **lővétei** elemi osztályok egyik környezetvédő tevékenységéről **Mag Ottilia** tanító néni.

● Ha a Jóisten velünk lesz, jövőre még hallható lesz magyar szó a **tordaharasztsói** iskolában, sikerült ki-harcolnom. Azt tanácsoltam a gyerekeknek, tanuljanak mindenkor, mindenből, és az idő múlásával hálások lesznek saját maguknak. Munkás hétköznapiak, vidám együttlét, szorgalom: ez jellemző ránk – mutatta be a kis közösséget **Bartha Denise** tanítónő.

● A Napsugár nem kérdezi,
hogyan mennyit ér a fénye.
A Napsugár nem kérdezi,
hogyan mit kap majd cserébe.
A Napsugár nem mérlegel,
csak tündökölve árad.
Simogat és átölel,
de nem kér érte árat.

(József Attila)

Tündököljetek még nagyon sokáig a gyerekek fejcskái fölött és bennük is! – **Kádár Réka** tanító néni és negyedikesei a **kolozsvári** Apáczai Csere János Líceumból.

● Negyedikeseim csoportmunkában oldják, fejtik a Napsugár feladatait, rejtvényeit. A hét csoport kialakított egy-egy rítust az öt év alatt, és mára már ötletekkel jönnek,

szervezkednek – mesélte büszkén **Szabó Zsuzsa** tanító néni a **székelyudvarhelyi** Tamási Áron Gimnáziumból.

Rejtvenypályázat

Év végén!
5 díjat!
sorsolunk ki

Kányádi Sándor versének első két sora az áprilisi rejtvenypályázat megfejtése. Ez az utolsó megfejtés, amit be kell küldened, ha szeretnél részt venni év végi sorsolásunkon!

A Rejtvenykirály

.....
hol kalap a fején,
hol báránybőr sapka.

Köpenyegbe burkol,
ingujjra vetkőztet;
mutatja a tavaszt
hol nyárnak, hol ősznek.

Harai Viktória,
Esztelnek

VÍZSZINTES

1. A megfejtés első része
8. Férfinév, Erdélyben három híres ember is viselte (Márton ..., Tamási ..., Gábor ...)
9. Porció
10.-lom, ikerszó
11. Lángol
12. Vagy a szélein!
13. Fa „karja”
14. „Beszél” a kutya
16. Kijelentő mondat végére kerül

18. Dinoszaurusz, röviden
20.-katona, vízimadár
22. A végén rohan!
23. Lám
25. Nagy István monogramja
26. Félig spanyol!
27. Város Lengyelországban (LODZ)
29. Csúnya ellentéte

6. Hatodrészl!
7. Maró folyadék
11. Mennybolt
13. A megfejtés folytatása
14. Majmoló
15. Te meg ő
17. Nagy Károly monogramja
19.egyenlőség – csillagászati esemény, kétszer van egy évben
21. Sír
24. Vízrel tisztít
26. Szépiea mássalhangzói
28. Dűh szélei!
29. Sajnáltni kezd!

FÜGGŐLEGES

1. Táncos multság
2. Eredet, kezdet
3. Eleinte lomha!
4. Puha fém
5. Puffadó, duzzadó

1	2	3	4	N	5	6	7	E
8					9			
10				11			12	
13			14			15		H
16		17			18		19	
R		20		21			22	
23	24		25			26		
27		28			29			
I				N				A

VAJNÁRI ILONA rejtvénye

A pályázati feladatok megfejtését honlapunkon közöljük:
www.napsugar.ro/megfejtesek.php

Találd ki!

1

Melyik három fiúnak szánta Zsuzsi a három legszebb hímes tojást? Az azonos mintájú betűkből kirakhatod a nevüket.

HÚSVÉTI SZTRÁJK
Könczey Elemér
karikatúrája

- Gyerekek, ki tudna mondani olyan szót, amiben R betű van?
- Tojás! – kiáltja Peti.
- Ugyan, Petikém, hát hol van a tojásban az R?
- Hát a sárgájában!

...

Reggelinél:

- Anya, ez a tojás nem olyan, mint máskor.
- Ne válogass, kisfiam.
- De anya...
- Egy szót se halljak, egyél. Kis idő múlva:
- Anya, a csőrét is meg kell ennem?

...

- Mi az? Ha feldobják, bar-na, ha leesik, repülőgép?
- Kinder tojás.

...

- Na, milyen volt a Kinder tojás, amit a tegnap vettem neked?

– A csoki finom volt, de azt a sárga kapszulát nagyon nehezen nyeltem le...

...

- Szerinted mi volt előbb, a tyúk vagy a tojás?
- Nem tudom, nálunk hal volt ebédre.

2

Mit mond a fa?
Olvasd ki
a labirintusból!

L	E	T	!
T	T	A	L
N	O	G	Ó
É	D	A	B
H	O	R	Á
Á	K	A	T
NY	É	V	E

Márciusi megsejtések

1. Gyere, pajtás, katonának, téged tesznek kapitánynak!
2. Rózsa, tulipán, orgona, szegfű, liliom, nárcisz – a virágnevek közt a cinke a kakukktojás.

Mit gondol

a liba? Hát a pipék?
A legtréfásabb ötleteket közöljük.

Mit gondol a kutya és cica?

A januári képünkhöz érkezett ötletekből:

– Rendkívüli cicasapka ajánlatunk: új, nyávogó modellünkhöz kap egy morgó sapkatartót, és pórázt is, mert meg kell sétáltatni.

– Kutya-macska barátság: legalább a fénykép kedvéért mosolyogjatok!

– Jó a trónon ülni, bár nem teljesen veszélytelen...

Cica: Az urak csak hintóval járnak. Kutya: Nehogy azt képzelje ez a kintornás, hogy ő az úr!

– Talán mégis elég lett volna zsákmánynak egy egér.

– Kényelmes ez a cocker spániel, csak kukkerezni nem lehet vele.

– Neked is, nekem is jó: te kényelmes párna, én puha fülmelegítő.

– Heverőágy: tévzéshez a legjobb.

– Nektek cicafüles fülvédőtök van, nekem cicafejes.

– Ebből a fülhallgatóból csak macskazene szól.

– Ez a legmagasabb egérles.

– Kutyafej, macskafül.

– Több szem többet lát.

Mészáros Péter, Bogdánd; Szegedi Anita, Miklós Andrea, Ivó; Szövérfi Réka, Szabó Szilárd, Seprőd; Kiss Zselyke Boglárka, Antal Xénia, Antal Alexa, Sepsiszentgyörgy; Bács Anita, Kézdiszentkereszt; Sükösd Sándor, Szamosújvár; Winkler Dóra, Margitta; a zabolai IV. B osztály

Szólj, szám!

1. Egészítsétek ki az alábbi szólásokat, közmondásokat foglalkozásnevekkel. Húzzátok alá a ma már eltűnt mesterségeket.

.....,, üres tarisznyában kotorász.

Hagyott csapot,

Iszik, mint a

Káromkodik, mint egy

Fizet, mint a

Ahová a is gyalog jár.

Az kezel, a természet gyógyít.

Olyan éhes, mint a tyúkja.

Két egy csárdában nem fér meg.

Fogadatlan ajtó mögött a helye.

2. Mérjük meg! Sok új, átvitt értelmű igét alkotott nyelvünk a mér többől és a különböző mértékegységekből. Foglaltok rövid mondatokba a felsorolt igéket: végigmér, méreget, méricskél, mérlegel, araszol, dekázik, centizget, poharazik, garasoskodik.

3. Egybe vagy külön? Mindkét alak helyes, de nem ugyanazt jelentik. Írjátok mondatokat: meleg ház, melegház, alul járó, aluljáró, elöl járó, előljáró, föld alatti, földalatti.

A megfejtéseket honlapunkon közöljük:
www.napsugar.ro/megfejtések.php

Szó-móka

Hogy érthetnék ezt az idegenek?

Ha a jók egyes számban jó, a csók egyes számban csó?

Ha a kő többes számban kövek, a nő többes számban növek?

Ha követ dobsz, miért tűt szúrsz, és miért nem tüvet?

Ha a szó tárgyraggal szót, a tó tárgyraggal tót?

Maszat Művész és az áprilisi ellentétek

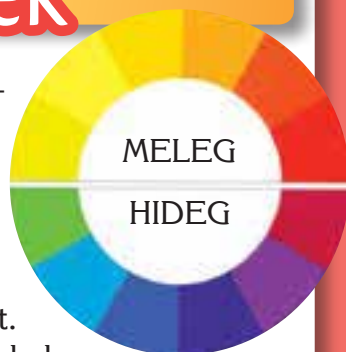
Április szeszélyes hónap, az időjárás sokszor tréfálkozik velünk. Néha nagyon felmelegszik, más-kor hirtelen lehűl az idő.

Játsszunk mi is az ellentétekkel.

A vízszintesen tartott rajzlapon két felébe rajzoljatok két egyforma ábrát – virágot, fát, a Napocska szeszélyes áprilisi arcát vagy bármi mást. Az egyik felét hideg, a másikat meleg színekkel színezzétek.

Ha ügyesen dolgoztok, érdekes térhatású munka lehet a vég-eredmény, mint ahogy a **székelyudvarhelyi Móra Ferenc Általános Iskola** diákjainak – **Bak Zsolt** és **Kuti Andrea** – rajzain láthatjátok.

MURÁDIN LOVÁSZ NOÉMI

Próbáld ki,
küldd el
nekünk!

Év végén!
3 díjat!
sorsolunk ki

Januári felhívásunkra a **négyfalusi Zajzoni Rab István Iskola III. osztá-lyában** készültek a legvidámabb hóemberek. **Tóth Eszter** és **Blaga Anita** rajza

Ezúttal **Karda Zenkő képzőművész-munkatársunk** mesél nektek a gyermekkoráról.

Még óvodás sem voltam, amikor – míg a szüleim dolgoztak – gyakran voltam a nagyszüleimnél. Nagyapám olvasott, nagymamám pedig kézimunkázott: varrogatott, hímzett, horgolt, goblent készített... Szerettem nézni, ahogy a hímzésmintákat rajzolgatta, de az igazi varázslat az volt, amikor festőállványával, ecseteivel kihurcolkodott a kertbe, és a szemerjai nagytemplom tornyát festette meg. Ilyenkor én is kaptam egy kis festéket, használaton kívüli ecsetet, amivel követhettem a mozdulatait. Később édesapámat utánoztam, amint a maga készítette szerszámokkal fémérmékből ékszereket kopácsolt. Bár a líceumban festészet szakon végeztem, úgy alakult, hogy életem során sok mindent kipróbálhattam: voltam fényképész, formatervező, belsőépítész, látványtervező, de igazi álmom, az illusztrálás csak néhány éve talált meg. Úgy érzem, ebben tudom igazán kifejezni magam.

Tavasza, április

Már az osztály ajtaja is azt hirdeti: derűs szívvel várják itt a Húsvétot. Készítsétek el ti is **Szilágyi-Székely Melinda** tanító néni magyarlapádi kisdíákjainak tojásfáját.

Séra Tünde tanító néni finom ízlése, mosolygós kedve sugárzik minden kézimunkáról, amit **marosszentgyörgyi** kisdíákjai küldenek nekünk.

Nagyanyáik varró-tudományát is gyakorolták **András Mónika** lövétei negyedikesei, miközben a vidám film hűtőmágneseket hímezték.

Fonalból bojt, bojtból csibe. Egyszerű ez – üzenik **Bunău Irén** tanító néni árpádi diákjai, **Nádházi Veronika** és **Vitális Richárd**.

A marosvásárhelyi N. Bălcescu Iskolában Kali Hajnal tanító néni osztálya hagymahéjjal, kis levelekkel márványozott tojásokat, illetve szalvétából kis mintákat vágtak ki, és tojásfehérjével felragasztották a főtt tojásokra.

Színes hullámkartonból, szivacs gumiból készült **Nagy Andrea** tanítónő mezőpaniti kisdíákjainak mókás üdvözlése.

Papírtörlőre festett virággal és tavaszi virágdíszes legyezővel kezdte a húsvéti hangulat megteremtését **Szigeti Anna-Mária tanító néni** osztálya a marosvásárhelyi G. Coşbuc Iskolában.

Nagy Lenke tanítónő ivói kisdíákjai is egy sereg húsvéti kézimunkát készítettek. Figyeljétek csak meg, hányféle tojást rejt díszes kartonkosárájuk.

Munkatársunk, **Bak Sára kolozsvári grafikusművész** ötleteit ti is könnyen elkészíthetitek. Húsvéti üdvözlét szurkált tulipán díszíti. Egy kis drót, egy jókora mogyoró, egy-két csavarintás, és máris kész a vidám nyuszi.

Vegyes technikával készültek a derűs tavaszi tájat megelevenítő képek **Gábor Lizetta tanítónő** osztályában, a marosvásárhelyi T. Vladimirescu Iskolában.

György-Nagy Kinga tanítónő mezőcsávási osztályának kartontojásán virággá rendeződnek a kis tojásformák.

Tavaszi zsongás-kollázs. Készítette **Sebesi Zalán, Domokos Zsuzsa diákja** a sepsiszentgyörgyi Váradi József Iskolában.

Ez a vidám ajtódísz **Csikmenaságon, Károly Veronika** osztályában készült. Alkotója **Borbély Boglárka**.

Irkafirka

Kívánok e háznak
Mindenből eleget,
Főképp békességet,
Egészséget és szeretetet.
Végre itt a Húsvét reggel,
Minden legény korán felkel.
Vödröt, korsót kútba merít,
Leönti lányok fejét.
Locsolásért tojást várnak,
Aztán hamar továbbállnak.

Bordi-Kacsó Szidónia,
Marosvásárhely

Oláh Botond,
Zilah

Kelemen Sándor,
Lövete

Édesanyák kislányokkal
tojást venni indulnak,
míg az édesapák fiaikkal
verseket tanulgatnak.
A mamák sütnék-főznek,
a taták kölnit vesznek.
Mikor a locsolók elmennek,
a családok összeülnek.
Esznek, isznak, koccintanak,
örülnek, hogy Jézus itt van.

Jánosi-Rancz Júlia,
Marosvásárhely

Csizmadia Marcell,
Debrecen

Az égen fecske száll,
Mindenki szeretetre vár,
Minden gondolat
Fejében jár,
Mert nagyon szép
A tavaszi táj.
Az embereknek szeretet kell,
A Nap, a fény,
Így a szív nem fél.

Kristóf Dávid,
Erdőszentgyörgy

Kisfiú, kisleány,
Gyertek már,
Minden gyerek rátok vár.
Vár a sok mulatság,
Így lesz a tavasz vidámság.

Minden ágra madár száll,
Pillangók ezrei röpködnek,
Gólyák szállnak fölöttek,
Gyere, tavasz, gyere már!

Kuna Hanna,
Csíkszépvíz

Fecskék, madarak
szálldosnak,
a bogarak föltámadnak,
visszajöttek a gólyák,
virágba borultak a fák.

Böjte Boglárka,
Csíkszépvíz

Egy tapsifüles nyuszi
Talált egy malackát.
Megkérdezte a nyuszi:
– Mi a neved, malacka?

Azt mondta a malacka:
– Az én nevem Tapsika.
Együtt mentek játszani,
Biciklizni, labdázni.

Kiss Zselyke Boglárka,
Antal Xénia
Sepsiszentgyörgy

Szép a tavasz
énnekem,
zöldülnek a levelek,
örülnek a gyerekek.
Kinyílt a tulipán,
ragyog a napsugár.
Kinyílt az orgona is,
örül a tavasz is.

Zilinszki Anetta,
Ákosfalva

Csepella Kiara,
Szabadka

Bodor Vivien,
Kolozsvár

Anyu reggel korán felkel,
Kivajazza a tepsit.
Hol késik már a séf csapat?
Répatortát kell sütni.
Le is fut a két kis nyuszi
Tappancsukban lisztet hozni.
Répa nélkül nincsen torta,
Erősíti meg apuka,
Miközben a tappancsában
Gyűl a halom répa.
Nekifog a család a tortának,
Gyúrják, dagasztják,
Ráaknak répakockát,
Ha megsült, felvágják,
S jókedvűen elfogyasztják.

Kovács-Keresztes Dorottya,
Sepsiszentgyörgy

Vágási Nóra,
Marosvásárhely

Elmúlt a tél,
elmúlt Karácsony.
Nyakunkon a Húsvét,
vagy inkább fehér Húsvét?
Bezzeg, nem volt
fehér Karácsony,
csak fehér Húsvét.
Tavasz van, de mégis tél.
Miért havazik márciusban?
Mindjárt április
bolondja van?

Szegedi-Szikszai Szidónia,
Mezőfele, 2018 tavaszán

Borsó Hanna,
Kézdiszentkereszt

Amikor jönnek
a fiúk öntözni,
a lányok
örömüket lelik.
Volt, amikor
én is mentem,
csak úgy látogatóba
menegettem
Apuval és Balival.
Tojásokat keresve
örömünket is
kerestük elrejtve.
Székely Boróka Noémi,
Marosvásárhely

Péter Laura,
Aranyosgyéres

A nyúl a legszebb állat,
Vajon két lábon is állhat?
Nyuszi, hopp! Ugorjál!
Két lábon is állhatnál.
Dolgozik a négy kis foga,
Vajon mi lesz a fű sorsa?
Szimatol és keresgél:
– Lucernát is ehetnék.
Akkor holnap kapsz lucernát,
Holnapután meg szénácskát.
Utána meg tengerit,
De erre a hétre ennyit!

Boros Bianca,
Nagykároly

Visszajöttek a fecskék,
Futkorásznak a kecskék.
Csordogál a kis patak,
Ugrándoznak a szürke nyulak.
Virágzik a vadrózsa,
A kertben játszik Zsuzsa.
Fehér barik születnek,
A húsvéti nyúl ajándékot hoz
az embereknek.
Füsti fecske csicsereg:
„Végre itt a kikelet!”

Szakács Anna,
Marosvásárhely

Címlap:
MÜLLER KATI
összeállítása

NAPSUGÁR, gyermekirodalmi lap. Kiadja a NAPSUGÁR Kft.
Főszerkesztő: ZSIGMOND EMESE. Képszerkesztő: MÜLLER KATI. Lapterv: Könczey Elemér.
Honlapszerkesztő, nyomdai előkészítés: Komáromy László. Műszaki szerkesztő: Várdai Éva.
Megrendelhető a szerkesztőség címén: 400462 Cluj, Bld. C. Brâncuși nr. 202. ap. 101.
E-mail: naps.sziv@napsugar.ro. www.napsugar.ro. Telefon/Fax: 0264/418001
A lapok árát a következő bankszámlákra várjuk: Cont IBAN: O45RNCB0106026602080001
B.C.R., CLUJ vagy RO70BTRL01301202P90961XX S.C. NAPSUGÁR– EDITURA S.R.L.
CUI: 210622. Készült a kolozsvári TipoOffset Kft. nyomdájában. ISSN 1221-7751

KÓSZABÓCSA üzenetei

Karika, szalag, ugró-
kötél, labda és buzo-
gány: ezekkel edz öt éve
heti 12 órán át Madarász
Kinga Hajnalka,
a marosvásárhelyi
Szász Adalbert Sport-
líceum ritmikus
tornásza. Már 5 kupát
és 45 érmet szerzett
országos versenyeken.
Tanító nénije Dóczy
Melinda Tünde,
sporttanárnői: Sandor
Mihaela és Matei Ioana.

**Olvass,
és küldj
rajzot róla!**

Mátyás király lustái.
A csiki-csuki illusztrációt
Dobai Xavér,
Szodorai Melinda
szilágysomlyói
tanítványa készítette.

Sportolj,

**és küldj fényképet
magadról!**

Bálint Krisztián
és Gál Gergő
a tekerőpataki
II. osztály tanulói és a
gyergyószentmiklósi
Jövő FC futball-
csapatának ígéretes
játékosai.
Fényképüket
Bíró Annamária
tanító néni küldte el.

**Minden
barátunknak,
olvasónknak áldott, boldog
Húsvétot kívánunk!
Kószabósza
és a Napsugár**

Nagy Adél tanítónő nagyajtai
osztályának írott tojása

Kis Borbála, Szilágyi-Székelly
Melinda magyarlapádi kisdíákja

E lapszám támogatói:

nka
Nemzeti Kulturális Alap

Készült
a Magyar Kormány
támogatásával

MINISZTERELNÖKSÉG
NEMZETPOLITIKAI ÁLLAMTITKARSÁG

BETHLEN GÁBOR
Alapítvány

RMDSZ
COMMUNITAS
ALAPÍTVÁNY

Mesterségem címe:
SZÍNÉSZ

Vágjátok ki az utolsó bélyeget, ragasszátok nevetek mellé a gyűjtőlapra, és az osztály névsorával együtt küldjétek el szerkesztőségünknek. Ajándékokat évzáróig megkapjátok.

Légy színész! – biztatott Kószabósza a 2012.
februári Napsugárban: https://www.napsugar.ro/pdf/koszabosza/mester/kb_szinesz.pdf

Ára 4 lej, 400 Ft

